

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 138g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal al
Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002
(spălarea banilor)

CHIȘINĂU

7 noiembrie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 20 octombrie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 noiembrie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de către avocații Gheorghe Ulianovschi și Corina Stratan, în dosarul nr.1-1354/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, la 20 octombrie 2017, de către judecătorul Elena Cojocari din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală nr.1-1354/17 privind învinuirea lui C.L. de comiterea infracțiunilor prevăzute la art.42 alin.(2), art.243 alin.(3) lit.b), art.352¹ alin.(1) și (2) din Codul penal.

4. În cadrul ședinței de judecată din 17 octombrie 2017, avocații Gheorghe Ulianovschi și Corina Stratan au solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal.

5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 19 octombrie 2017, s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr.72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 132/1

Bunuri

„Prin bunuri, în sensul art. 106, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active).”

Articolul 243

Spălarea banilor

„(1) Spălarea banilor săvârșită prin:

a) convertirea sau transferul bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite, în scopul de a tăinui sau de a deghiza originea ilicită a bunurilor sau de a ajuta orice persoană, implicată în comiterea infracțiunii principale, de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acțiuni;

b) tăinuirea sau deghizarea naturii, originii, amplasării, dispunerii, transiterii, deplasării proprietății reale a bunurilor ori a drepturilor aferente de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite;

c) dobândirea, deținerea sau utilizarea bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite;

d) participarea la orice asociere, înțelegere, complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea comiterii acțiunilor prevăzute la lit.a)-c),

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, de la 8000 la 11000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu folosirea situației de serviciu,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2350 la 5350 unități convenționale sau cu închisoare de la 4 la 7 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 10000 la 13000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita anumite activități sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 13000 la 16000 de unități convenționale sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiuni ilicite constituie și faptele comise în afara teritoriului țării dacă acestea conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni în statul în care au fost comise și pot constitui elementele constitutive ale unei infracțiuni comise pe teritoriul Republicii Moldova.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (publicată în M.O., 2007, nr.141-145, art.597) sunt următoarele:

Articolul 3 Noțiuni principale

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

spălare a banilor – acțiuni, stabilite în Codul penal la art.243, orientate spre atribuirea unui aspect legal sursei și provenienței veniturilor ilicite ori spre tănuirea originii sau apartenenței unor astfel de venituri;

[...]

bunuri – mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, acte sau alte instrumente juridice în orice formă, inclusiv în formă electronică ori digitală, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active);

venituri ilicite – bunuri destinate, folosite sau rezultate, direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni, orice beneficiu obținut din aceste bunuri, precum și

bunuri convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunuri destinate, folosite sau rezultate din săvârșirea unei infracțiuni și din beneficiul obținut din aceste bunuri;

[...]"

9. Prevederile relevante ale Convenției privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională [adoptată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr.914-XV din 15 martie 2002 (M.O., 2002, nr. 43-45, art.281)] sunt următoarele:

Articolul 1 Terminologie

„În sensul prezentei Convenții, expresia:

a) „venituri provenite din activitatea infracțională” desemnează orice avantaj economic provenit din infracțiuni penale. Acest avantaj poate consta în orice bun, după cum acesta este definit în alineatul b al articolului prezent;

b) „bun” desemnează un bun de orice natură, fie corporal sau incorporal, mobil sau imobil, precum și actele juridice sau documentele care atestă un titlu sau un drept asupra bunului;

[...]

e) „infracțiune principală” desemnează orice infracțiune penală în urma căreia veniturile provenite din activitatea infracțională sunt generate, fiind susceptibile de a deveni obiect al unei infracțiuni conform articolului 6 al prezentei Convenții.”

Articolul 6 Infracțiuni de spălare

„1) Fiecare Parte adoptă măsuri legislative și altele, considerate necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune penală conform dreptului intern, atunci, când actul a fost comis la:

a) convertirea sau transferul bunurilor în cazul în care persoana care le livrează știe că bunurile constituie venituri provenite din activitatea infracțională, în scopul de a ascunde sau de a deghiza originea ilicită a bunurilor sau de a ajuta persoanele implicate în comiterea infracțiunii principale de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acte;

b) tănuirea sau deghizarea naturii, originii, amplasării, dispunerii, deplasării sau a proprietății reale a bunurilor, sau drepturilor relative, despre care autorul știe că constituie venituri provenite din activitatea infracțională; și, sub rezerva principiilor constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic;

c) achiziționarea, deținerea sau utilizarea bunurilor, despre care cel care le achiziționează, deține sau utilizează știe, în momentul în care le recepționează, că constituie venituri provenite din activitatea infracțională;

d) participarea la una din infracțiunile, stabilite conform prezentului articol sau la orice asociere, înțelegere, tentativă sau complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea comiterii sale.

2) În vederea implementării sau aplicării alineatului 1 al prezentului articol:

a) faptul că, infracțiunea principală ține sau nu de competența jurisdicției penale a Părții, nu se ia în considerație;

b) poate fi prevăzut faptul că, infracțiunile enunțate în acest alineat, nu se aplică autorilor infracțiunii principale;

c) cunoașterea, intenția sau motivarea, necesare în calitate de elemente a uneia din infracțiunile enunțate în acest alineat pot fi calificate ca circumstanțe factuale obiective.

3) Fiecare Parte **poate** adopta măsurile, pe care le estimează necesare, pentru a conferi, în virtutea dreptului său intern, caracterul de infracțiuni penale totalității sau unei părți a actelor evocate în alineatul 1, în unul sau în toate cazurile următoare, atunci când autorul:

a) ar fi trebuit să presupună că bunul constituie un venit provenit din activitatea infracțională;

b) a acționat în scop lucrativ;

c) a acționat în vederea facilitării continuării activității criminale.

[...]"

10. Prevederile relevante ale Convenției Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului [adoptată la Varșovia la 16 mai 2005 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 165-XVI din 13 iulie 2007 (M.O., 2007, nr.117-126, art.532)] sunt următoarele:

Articolul 1 Terminologie

„În sensul prezentei convenții, expresia:

a) **produs** se referă la orice avantaj economic, derivat din sau obținut, direct ori indirect, din infracțiuni. Acesta poate consta în orice bun astfel cum este definit la subparagraful b);

b) bun înseamnă un bun de orice natură, corporal sau necorporal, mobil ori imobil, precum și acte juridice sau documente atestând un titlu ori un drept cu privire la un bun;

[...]

e) infracțiune predicat se referă la orice infracțiune în urma căreia produsele sunt rezultate și susceptibile de a deveni obiectul unei infracțiuni prevăzute la art. 9;

[...]"

Articolul 9 Infracțiuni de spălare a banilor

1. Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție, următoarelor fapte:

a) transformarea sau transferul bunurilor, cunoscând că aceste bunuri constituie produse, în scopul de a disimula sau a ascunde originea ilicită a acestor bunuri ori de a ajuta orice persoană implicată în comiterea unei infracțiuni predicat să se sustragă de la consecințele juridice ale faptelor sale;

b) disimularea sau ascunderea naturii, originii, amplasării, dispunerii, circulației ori a proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor relative la acestea, despre care autorul știe că acestea constituie produse; și, sub rezerva principiilor sale constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic:

c) achiziționarea, deținerea sau folosirea bunurilor despre care cel care le achiziționează, le deține sau le folosește știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse;

d) participarea, asocierea, conspirarea pentru a comite una dintre infracțiunile prevăzute în prezentul articol, precum și tentativa, complicitatea, instigarea, facilitarea și consilierea privind comiterea oricăreia dintre infracțiunile specificate în prezentul articol.

2. În scopul punerii în practică sau al aplicării paragrafului 1:

a) nu are relevanță faptul că infracțiunea predicat ține sau nu ține de jurisdicția penală a părții;

b) se poate prevedea că infracțiunile enunțate în acest paragraf nu se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiunea predicat;

c) cunoașterea, intenția sau scopul, ca element al uneia dintre infracțiunile prevăzute în acest paragraf, se poate deduce din circumstanțele obiective ale faptei.

3. Fiecare parte **poate** adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi, în baza dreptului său intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unora dintre faptele prevăzute la paragraful 1, în unul sau în ambele cazuri prezentate mai jos, când infractorul:

a) a suspectat faptul că bunurile reprezentau produse;

b) trebuia să presupună că bunurile constituiau produse.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii au invocat, în esență, că textul „*trebuia să știe*” din articolul 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal [normă ce stabilește răspunderea pentru infracțiunea de spălare a banilor] nu asigură condițiile de calitate a legii privind previzibilitatea și claritatea.

12. De asemenea, s-a menționat că textul în discuție încalcă și principiul prezumției nevinovăției, deoarece permite tragerea la răspundere penală a persoanei în lipsa vinovăției.

13. Potrivit autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 21, 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocații Gheorghe Ulianoschi și Corina Stratan, în dosarul nr.1-1354/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

17. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

18. Curtea observă că, deși autorii excepției de neconstituționalitate au solicitat controlul constituționalității articolului 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal în întregime, în esență, aceștia critică doar textul „*trebuia să știe*” din normele enunțate, care stabilesc răspunderea penală pentru spălarea banilor.

19. Potrivit autorilor excepției de neconstituționalitate, textul contestat nu corespunde exigențelor principiului legalității incriminării și calității legii, garantate de articolele 22 și 23 din Constituție, precum și contravine principiului prezumției nevinovăției, consacrat de norma constituțională prevăzută la articolul 21.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea relevă că garanțiile constituționale prevăzute de articolul 22 din Constituție, de rând cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

21. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite de Constituție impun ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 27 iunie 2016, §70).

22. La rândul său, Curtea Europeană în jurisprudența sa a menționat că legea trebuie să definească în mod previzibil infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt acțiunile și

omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora (a se vedea, *Kafkaris v. Cipru* [MC], hotărâre din 12 februarie 2008, §140-141; *Del Rio Prada v. Spania* [MC], hotărâre din 21 octombrie 2013, §78, 79 și 91).

23. În același timp, în temeiul articolului 23 din Constituție, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

24. Curtea reține, cu titlu preliminar, că nu există niciun dubiu că spălarea banilor amenință în mod direct statul de drept. În același sens a statuat și Curtea Europeană (a se vedea, *Podeschi v. San Marino*, hotărârea din 13 aprilie 2017, §181).

25. Așa fiind, Curtea constată că la articolul 243 alin. (1) lit. a) și c) din Codul penal se stabilește răspunderea pentru spălarea banilor săvârșită prin: convertirea sau transferul bunurilor de către o persoană care știe ori *trebuie să știe* că acestea constituie venituri ilicite, în scopul de a tăinui sau de a deghiza originea ilicită a bunurilor sau de a ajuta orice persoană, implicată în comiterea infracțiunii principale, de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acțiuni; dobândirea, deținerea sau utilizarea bunurilor de către o persoană care știe ori *trebuie să știe* că acestea constituie venituri ilicite.

26. Curtea constată că elementele definitorii ale infracțiunii spălării banilor au fost predeterminate de Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii din 8 noiembrie 1990, la care Republica Moldova este parte.

27. Astfel, Curtea reține că, potrivit articolului 6 alin. (3) lit. a) din Convenție, fiecare parte poate să adopte măsurile pe care le consideră necesare pentru a conferi, în baza dreptului său intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unei părți din faptele prevăzute la alineatul (1) în unul sau în toate cazurile când autorul *trebuie să prezume* că bunul constituie un produs al infracțiunii.

28. În mod similar, articolul 9 alin. (3) din Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului din 16 mai 2005, la care Republica Moldova este parte, prevede că fiecare parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi, în baza dreptului său intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unora dintre faptele prevăzute la alineatul (1), în unul sau în ambele cazuri când infractorul: a) *a suspectat* faptul că bunurile reprezentau produse [infracționale]; b) *trebuie să presupună* că bunurile constituiau produse [infracționale].

29. Așadar, Curtea reține că textul criticat își are suportul normativ anume în convențiile prenotate.

30. Curtea observă că, legiuitorul a preluat aproape în întregime dispozițiile articolului 6 „Infracțiuni de spălare” din Convenția privind

spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională, astfel încât prevederile articolului menționat sunt corelative faptelor incriminate la articolul 243 din Codul penal.

31. Curtea notează că, fiind o infracțiune subsecventă (*delictum subsequens*), spălarea banilor are obiect material sau imaterial bunurile ce derivă din comiterea unei infracțiuni principale/predicat, față de care se aplică modalitățile normative ale faptei prejudiciabile prevăzute la articolul 243 din Codul penal. Altfel spus, deși are un caracter autonom, spălarea banilor are ca situație-premisă săvârșirea unei alte infracțiuni generatoare de venituri ilicite.

32. Curtea reține că noțiunea de „venituri ilicite” este redată în articolul 3 din Legea nr. 190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, prin care se desemnează: bunuri destinate, folosite sau rezultate, direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni, orice beneficiu obținut din aceste bunuri, precum și bunuri convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunuri destinate, folosite sau rezultate din săvârșirea unei infracțiuni și din beneficiul obținut din aceste bunuri.

33. Totodată, conform articolului 132¹ din Codul penal, prin bunuri, în sensul art. 106, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active).

34. Având în vedere cele enunțate mai sus, Curtea remarcă că, în contextul spălării banilor, **făptuitorul trebuie să urmărească scopul de atribuire a unui aspect legal sursei și provenienței veniturilor ilicite**, adică introducerii în circuitul legal a bunurilor despre care se știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite.

35. Astfel, în cazul prevederilor articolului 243 alin. (1) lit. a) din Codul penal, scopul menționat *supra* se poate exprima prin oricare din următoarele două forme: 1) scopul de a tăinui sau a deghiza originea ilicită a bunurilor; 2) scopul de a ajuta orice persoană, implicată în comiterea infracțiunii principale, de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acțiuni.

36. În asemenea condiții, Curtea notează că textul contestat „*trebuia să știe*” se referă la latura subiectivă [care, de altfel, se caracterizează prin **intenție directă**] a subiectului spălării banilor în raport cu produsul infracțiunii principale/predicat, care urmează a fi stabilită în fiecare caz concret.

37. Curtea reține că **intenția sau scopul infracțiunii poate fi dedus din împrejurări de fapt obiective**, luându-se în considerare cunoștințele sau statutul subiectului, mai ales, în cazul neonorării unor obligații opozabile acestuia prin efectul legii.

38. Sub acest aspect, Curtea menționează că, potrivit principiilor de drept procesual penal, **sarcina probațiunii revine acuzării**, iar situația de dubiu este interpretată în favoarea celui acuzat (*in dubio pro reo*).

39. Regula *in dubio pro reo* constituie un complement al prezumției de nevinovăție, un principiu instituțional care reflectă modul în care principiul aflării adevărului se regăsește în materia probațiunii. Ea se explică prin aceea că, în măsura în care, în pofida dovezilor administrate pentru susținerea vinovăției celui acuzat, îndoiala persistă în ce privește vinovăția, atunci îndoiala este echivalentă cu o probă pozitivă de nevinovăție (HCC nr. 21 din 20 octombrie 2011, §27).

40. În materie penală s-a conturat standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă”, esența căruia rezidă în aceea că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă (*Boicenco v. Republica Moldova*, hotărârea din 11 iulie 2006, §104; *Hassan v. Marea Britanie* [MC], hotărârea din 16 septembrie 2014, §48; *Blokhin v. Rusia* [MC], hotărârea din 23 martie 2016, §139). Corelativ, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

41. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției de o manieră aptă să înlăture dubiul.

42. În contextul celor elucidate, este necesar să se stabilească, pe baza probelor certe, că bunurile ce constituie venituri ilicite, în sensul articolului 243 din Codul penal, provin din săvârșirea infracțiunilor, iar făptuitorul trebuia să știe aceasta, în virtutea unor **criterii obiective, inclusiv normative**.

43. Respectiv, în determinarea aspectului dacă persoana trebuia să știe că bunurile introduse în circuitul civil constituie venituri ilicite, nu se va porni de la ideea preconcepută că acesta a săvârșit într-adevăr fapta imputată. În caz contrar, s-ar încălca principiul prezumției nevinovăției, garantat de articolul 21 din Constituție.

44. În consecință, reieșind din cele menționate, Curtea nu poate reține critica de neconstituționalitate; or, în speță, problema abordată derivă din aprecierea probelor în cazul spălării banilor, ce ține de competența exclusivă a instanțelor de judecată.

45. Sintetizând cele reliefate *supra*, Curtea conchide că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit.d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*trebuia să știe*” al articolului 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de către avocații Gheorghe Ulianovschi și Corina Stratan, în dosarul nr.1-1354/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

Chișinău, 7 noiembrie 2017
DCC nr. 109
Dosarul nr. 138g/2017